

הַלְבוּת הָאֵשׁ הַשְּׁנֵה סִימָן תַּקְוָה

ביאורים ומרספים

[משנ"ב ס"ק ט]

רָאִין בְּשִׁמְיַעַת קוֹל דִּינֵי גְזֵלוֹת⁽¹²⁾ וכו', דְּאָפְלוּ הָיָה אָזֵשׁ לְשִׁנּוּי לְשׁוֹת אוֹ שְׁנׁוּי מַעֲשֵׂה גַסְפֵּן אֵין פְּדֵאי לְכַרְךָ⁽¹³⁾.

12) טעם זה כתב הרמב"ם (פ"א מהל' שופר ה"ג), הקטשה בהשגות הראב"ד שם מדוע צריך לטעם זה לחלק בין שופר לבין לולב מצה וציצית, והרי אף לולי זאת התוקע בשופר גזול יצא ידי חובתו שכן אין בשופר דין 'לכם', כלומר, אין הוא צריך להיות של היצא בו ידי חובה (מה שאין כן בלולב מצה וציצית), וכתב שבירושלמי (סוכה פ"ג ה"א) אכן מובא טעם זה, והמגיד משנה שם כתב שאכן טעמו של הראב"ד מובא בירושלמי, אולם גם טעמו של הרמב"ם מובא שם.

וביאר רבנו מנוח (שם), שמה שהרמב"ם נצרך לטעם שאין בקול דין גזול, הוא כדי לומר מדוע אין בכך משום 'מצה הבאה בעבירה', שכן אף שאין בשופר דין 'לכם', מימי יש לפסול את התקיעות משום 'מצה הבאה בעבירה', ומשום כך כתב שכיון שהמצה נעשית על ידי שמיעת הקול, ובקול אין דין גזול, אין בכך משום 'מצה הבאה בעבירה'.

13) אולם לענין מצה גזולה כתב לעיל (סי' תנד ס"ק יז), שאם התייאשו הבעלים ותננה הגולן לאחר, יכול איתו אחר לברך עליה, לפי שהמצה לא הגיעה לידי באיסור, שכן הבעלים התייאשו ממנה קודם שהגיעה לידי (שונה הלכות שם ס"ט).

[משנ"ב שם]

דְּמַתָּר לְטוֹל שׁוֹפֵר שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּלֹא יָדִיעַתוֹ (לְתַקְעַ בּוֹ)⁽¹⁴⁾, דְּנִיחָא לֵה לְאִנְשׁ לְמִיעֵבֵד מִצֻּחַ בְּמִמוֹנֵי⁽¹⁵⁾ וכו' דְּנִיחָא הָיָה מִתְּרַצְחָה⁽¹⁶⁾.

14) ואם השופר התקלקל תוך כדי שימוש, כגון שנסדק וכדו', כתב בשו"ת הלכות קטנות (ח"א סי' עט) שפטור מלשלם, שדינו כדין שואל שפטור בימתה מחמת מלאכה.

ומי שקנה שופר מחבירו והקטין לא חל מנהמת שהיה זה 'מקח טעות', כתב בשו"ת נודע ביהודה (מהדו"ת או"ח סי' קיא) שאסור לקונה לתקוע בשופר, וכדין שופר גזול, שאף על פי שניחא ליה לאינש למיעבד מצוה בממונו, מ"מ אין זה אלא כשהתוקע מחזיק בשופר על דעת שהוא שואל את השופר, אבל זה שמהזיק בשופר כרכוש שלו, אין בעל השופר מסכים שיתקע בו.

15) וכפי שכתב הרמ"א לקמן (סי' תרמט ס"ה) שמותר ליטול לולב של חבירו בלא ידיעתו [מלבד ביום טוב ראשון בו צריך שהלולב יהיה בבעלות הנוטל], דניחא ליה לאינש למיעבד מצוה בממונו, וכפי שכתב השר"ע לעיל (סי' יד ס"ד) שמותר לאדם ליטול טלית של חבירו ולברך עליה.

גם אשה שרוצה ליטול לולב בלא ידיעת בעל הלולב, כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' ק) שמותר לה לעשות כן, שאף על פי שאינה הייבט בניטילת לולב, מ"מ הרי היא מקיימת מצוה אם היא נוטלתו, והכלל דניחא ליה לאינש למיעבד מצוה בממונו אינו רק כשהמצוה היא חובה, אלא אף כשהיא רשות, ונראה שהוא הדין לענין תקיעת שופר.

ראיה לדין זה, כתב בשו"ת אגרות משה (שם) מדברי השר"ע לעיל (שם) שמותר לאדם ליטול טלית של חבירו ולברך עליה, ואף על פי שהמנהג ללבוש טלית בשעת התפילה וכדומה אינו חיוב אלא מנהג טוב, ומבואר שכיון שמהוא לובש את הטלית הרי הוא מקיים מצוה, אומרים את הכלל דניחא ליה לאינש למיעבד מצוה בממונו, וכן כתב בספר התעוררות תשובה (ח"א סי' קעז) ונראה טל אורות (רי"ב בן גיזיאל) סי' א ד"ה ואין לומר.

16) וביאר בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' כ אות א), שאין

הכוונה שיש לתלות שרוב האנשים מתרצים בכך, שכן אין די בכך שהרי 'אין הולכים בממון אחר הרוב', אלא הכוונה היא שכולם מתרצים בכך.

ובזמנינו שיש אנשים שמקפידים שלא ישתמשו בטליתותיהם, הסתפק הערוך השלחן (סי' יד סי"א) אם נוהג הדין שכתב השר"ע שם (ס"ד) שמותר להשתמש בטלית של חבירו. [ונראה שגם לגבי שופר יש לדון בכפף זה, שכן בזמנינו יש שמקפידים שלא ישתמשו בשופרותיהם משום היגיינה וכדו'].

[משנ"ב שם]

אָף-עַל-פִּי שְׂאִינוּ מְדִינָא, פִּינֵן שְׂפָתַי פֶּן, פְּדֵאי לֹא יִמְחָה פְּתָה⁽¹⁷⁾.

17) מקור לדין זה כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב שם) מדברי השר"ע לעיל [הובא בהע' הקודמת] לגבי טלית, שמוכח שאף כשאין חיוב אלא מנהג שנהגו, נאמר הכלל דניחא ליה לאינש למיעבד מצוה בממונו, ונראה מה שכתבנו לעיל.

[שעה"צ ס"ק יט]

דְּלֹא פְּקִי חֲדָשׁ⁽¹⁸⁾.

18) שכתב שיכול לברך, וביאר שם, שחלוק זה מנוטל לולב גזול אחר שקטאו בשינוי מעשה שלא יברך [וכפי שכתב השר"ע לקמן (סי' תרמט ס"א)], שכן התוקע בשופר מברך על שמיעת הקול, ואין בקול דבר גזול.

[שעה"צ ס"ק כ]

וְעַן עוֹד שֵׁם מֵה שְׂמַחְמֵי בְּשֵׁם הַפְּרִי מְגִידִים⁽¹⁹⁾.

19) שם (סי' יג) כתב בשם הפמ"ג (שם משב"ז ס"ק ו) שאם אפשר בקלות לבקש רשות מבעל הטלית, כגון שהוא מצוי במקום בו מצויה הטלית, חובה לבקש ממנו רשות, ולא לסמוך על החזקה, שכן כלל הוא שאין לסמוך על חזקה במקום שאפשר לברר את הספק בקלות, ואף כאן אם אפשר לברר בקלות שבעל השופר מסכים שישתמש בו, אין לסמוך על חזקת יניחא ליה לאינש למיעבד מצוה בממונו.

[משנ"ב ס"ק יא]

בְּגוֹן שְׂעֵבֵד לְשׁוֹפְרָךָ⁽²⁰⁾.

20) אבל אם עבר לבהמה בעודה בחיים, כתב המנ"א (סי' ו) שהתוקע בשופרה יצא ידי חובה, וכפי שמבואר בשר"ע (יו"ד סי' קמה ס"ח) שבעלי חיים שנעברו אינם אסורים בהנאה, ומ"מ כתב שלכתחילה אסור לתקוע בו, שכיון שעברו אותה הרי הוא דבר מאוס, ואין לעשות בו מצוה. [אכן אם אין לו שופר אחר מותר לתקוע בו לכתחילה, וכפי שכתב המשנ"ב להלן (ס"ק יד)].

[משנ"ב ס"ק יב]

בְּגוֹן שְׂפָצָא שׁוֹפֵר עֲבוּדָה נְחָה שֶׁל נְכָרִי⁽²¹⁾.

21) כלומר שנאבד לנכרי, אבל אם הנכרי הפקיר את השופר, כתב הכפות תמרים (סוכה לא, ב ד"ה בתבו עוד וא"ת) שהרי זה כאילו ביטלו מלהיות עבודה זרה, וכפי שנראה מדברי השר"ע (יו"ד סי' קמו ס"ו).

[שעה"צ ס"ק כה]

וְכֵן קָטַב בְּרִישׁוֹתָא דְהוּא הִדִּין שְׂאוּל⁽²²⁾ וכו', מִמִּילָא אֵינֵי חֵיב הַשְּׂנָאֵל בְּאִשְׁתִּי⁽²³⁾.

22) וכן סתם במשנ"ב לעיל (סי' שסג ס"ק מב).

23) אכן, במקום שדין המלכות הוא ששומר מתחייב באחריות, כתב המשך בעמוד הבא

הלכות ראש השנה סימן תקפו

(יג) ויש שמחמירין דאפלי בשל עובד-כוכבים אינו יוצא (יז) אלא מתבטל (יח) בערב יום-טוב (מדה) וצנן לקמן סימן תרמט סעיף ג): ד' שופר (יט) של תקרבת עבודת כוכבים, אפלו הנה של עובד-כוכבים, שתקע בו, לא יצא, (כ) משום דאינה בטלה עולמית: ה' (כא) התנדר הנאה משופר, (כב) אדם (ו) אחר תוקע בו ונה יוצא ויהי חזתו. לאכל אם אמר (ז) (כג) קונם לתקיעתו עלי. (כד) אסור

ישם כמקור ונבא שם הראשונה ל' כרן וישאר פוקדים וצנן פוקדים דעה סימן תר

שערי תשובה

ואח"כ נתן המלות עין בריד סימן קמר בט"ו ושי"ן שם, ועכ"פ היה מקום להקל בזה. (י) אחר. ובשעת הדחק מפר לתקע בעצמו, בי"ח: (י) קונם. וזה לשון פני, דאשר התפין עליה, והגדרים תלים ע"ד מצוה דבר השחת פמ"ש בריד סימן רטו; מפילא אם אמר שלא אשמע קול שופר

באור הלכה

משנה ברורה

להם בטול, וכמו דפסק המסבך ביו"ד דעה סימן קמו סעיף ב; (ג) ויש שמחמירין עם בנה: (יז) אלא פנהבשול. הטעם כנ"ל, דבין שהוא אסור בהנאה הרי הוא פקדון מן עעורו שהוא פסול, ואף-על-גב שאפשר לבטלה, מכל מקום צדו לא נתבטל ובאסורו קאי: (יח) בערב יום-טוב. דאם לא נתבטל בשעה שקדש היום, אס"פ לא הנה נאוי אז לתקע בו (לפי שיטה זו שפסול לתקע בו קרב בטול) ונדחה אז, ואס"פ אפלו בטלו העכו"ם אחר-כך קי"ח טוב והתר, מכל מקום (ל) ש"מא יש דהוי אצל מצות וכבר נפסל. ולענין דנא קומא לן פסקא הראשונה (לג) שהוא סברת רב הפוסקים, ואפלו בלא נתבטלה פלל (לג) יכול לתקע בו אם אין לו אחר, (לד) וק אם ימצא אחר-כך שופר פשר צריך לתקע בו מתנש לצאת ידי סברא זו, (לה) וכלי ברכה: ד' (ט) של תקרבת עבודת כוכבים. פרוש, פהמה שהקריבוהו לקרן לפני עבודה ונה (לו) וצ"ע מקרינהו שופר: (כ) משום דאינה בטלה נכרי. וכהתי מקתה שעורה¹⁰⁰, וכנ"ל: ה' (כא) התנדר הנאה משופר. כגון שאמר: קונם הנאת שופר עלי: (כב) אדם אחר וכו'. והנה לומר, אף-על-גב דאין יכול להפקיע עצמו ממצות שופר בשביל נדר זה, דמצוה לא מקרי הנאה, וכנ"ל, מכל מקום ישמע תקיעת שופר אחר ולא יתקע בעצמו. והטעם פתבו הפוסקים, משום (לז) דיש הרבה בני-אדם שיש להם הנאה פקשה תוקעין, והנאת הוה ליקא לשורתי בשביל טעמא דמצוה לאר להנהי נגהו

פנת הפ"ח אלא לענין זול, אבל לענין אפדה עם הוא מודה, וכמו שכתבנו. ועין במגן אברהם שהשיג על הפ"ח בעקר דינו, ודירה אפלו בגול מן השכנים. נמי ט"ו לה פכודות פוכבים של נכרי הפא לידי ישראל, ומשם דאף-על-פי שאינו קנת קדם שחאשאו העגלים מכל מקום הרי הוא חוב באחריות דרין כל גלן ובשביל זה קנה ברשותו, עין ברכיה, ובכר הכרי בנה הרבה אחרונים, וש שמכמים צפו ויש שחולקים עליו לענין זול, עין פתמ"משה ובמשה יהודה ובמשה צו"ה משקל ובבג"י שיש ושארי מפרשים. ודע, דבשלתן צדו קנת וזהו שלא נתבון לנכותו (וכו') והוא לשון הטור, ומשמע מנה דבסתמא אינו זוכה, ואפשר לומר הטעם, כיון דהוא ניעמא לדידה, שהרי לפי זה אינו שנה לו כלום דאין לו בטול, מסתמא אסורא לא ניתא לה דליקניש¹⁰¹. אכן מלשון הרא"ש פרק נאווה בי"ח דין ומלשון התוספות יבמות ק"ד הריב המגיד פרק א מהלכות לילב בשם הרשב"א וכן הר"ן, כבאר דוקא במגביה על-כנת שלא לנכות, ומכח דבסתמא נקנית לה בהגבחה, וכן פתב בפרקי ראש השנה לתראי דבסתמא קנה ובהפסד קנה פתב בסת"י, ואינו מברכה, דמסוגת דבריו משמע דבסתמא מני, וצריך עיון, ובמאמר-פרקי מצאתי שכתב המדברי רבנו מנוט כבאר דבסתמא אפרין שלא נחפון לנכות, עין שם, ועצמי ברבנו מנוט פרק א מהלכות שופר ומצאתי שדבריו סותרים זה את זה והנראה טעמי-סופר יש שם ואין ללמד מדבריו פלל לדינא: א' אלא פנהבשול בערב יום-טוב. עין משנה ברורה מה שכתבנו דאם לא נתבטל בשעה שקדש היום וכו', מקור דברי הוא מלשון רש"י בסנה דף לג עמוד א דבור המתחיל גלהב מסכה לא יליף, וכן פתב שם בעמוד ב דבור המתחיל הכי גרסינן, עין שם. אלא באהמת קשה, שהרי זמן מצות לילב מתחיל מעמד השחר ואילו, ואס"פ אפלו נתבטל פלילה הוי כמו קדם התפין ומצאתי לכעל צדו לפר שעמד שם בנה, ועין שם

(לח) ומכל מקום פתבו האחרונים, דבשעת הדחק שאין לו אחר מפר לו בעצמו לתקע, וק שאין לו לתקע (לט) פי אם עשה קולות, דהניגו מש"ח פש"ח תר"ס¹⁰² שהם מעקר הדין¹⁰³: (כג) קונם לתקיעתו עלי. שלא תוקרי הנאה, ורצה לומר שאמר (מ) קונם השופר לתקיעתו עלי, ועל-כן הייל כיון (מח) שפרש לאסר על עצמו השופר לתקע בו, כמ' שאוסר על עצמו הצדור לרק בו אף שאין לו הנאה, אבל אם אמר סתם (מז) קונם שופר עלי, פתר לתקע בו תקיעה של מצוה: (כד) אסור לתקע וכו'. ואפלו (מג) פדש בנדרו תקיעה של מצוה. והטעם, דהדרים (מד) אסור חקצא הוא וקל אפלו על דבר-מצוה, (מה) ואפלו לשמע תקיעת שופר מאחר בס"פ בקלל אסור זה, ודע, דיש (מו) פוסקים שרצו לומר שאין קל הנדר אלא-אם-כן אסור השופר עלי, כגון שאמר שופר עלי בקונם, אינו קל, דבתקיעה אין בו ממש, ונדריים אין חילן אדבר שאין בו ממש. אמנם (מז) פנה פוסקים סוכרין שקל אף בנה, כיון שעל-כל-פנים הוקרי בנדרו מפצא, סתמא דמלמא בנחתו לאסר המפין עליו¹⁰⁴. וכל זה לענין אסור תורה, (מט) אבל מדברין איכא אסורא בקל גני, אפלו בנדר שאין בו ממש, כמבאר ביו"ד דעה סימן ריג, ועל-פ"פ אסור לתקע בו קנם שימיר הנדר, ומפדש בפוסקים דקל זה בנדר, אבל בשבועה אינו יכול להפקיע את עצמו ממצות תקיעת שופר, דמשמע ועומד מהר-סיני לקיים מצות התורה; אם לא

שיעור הציון

(ג) בי"ח ושי"ן שם. ובאמת אין דבר הבי"ח שם נראין בהבנת דברי הר"א מרז"ח, עין פנאים סימן קב שפבאר להדיא כתיב-יוסף, אלא דפסק השלתן צדו שם אינו לכלי עצמא פלאו חכ, ושדרי הבית-יוסף טופא פב דמדברי תראבי"ד מוכח שלא דברתי מר"א ממין וכוה צדקי דבריו וישאל גבי"ח שהשיעו עליו שם בנה, ובטבאר בהדיא כשבי"א סכה ל"א הר"ן שם בהבנת דברי תראבי"ד, ואף דגם הוא אש"ר בקבל אבונה ונה גופה, הלא גם בנה חלקו עליו כר"ן ונכבי"א שם ומשמע דלא אשפכו זה רק בשעה עבודה ונה ונטששים פרשוהו, פה שאין פו בשוכה כר: ישראל פמשקשים, אלא דנראה דהפתי"וסף סוף בנה להקל פכל פנא ארי"א ממין וקט"ג וסור משום דהוא מלכא דרבנן, דמן התורה לא מחמירין בעבודה ונה של ישראל אלא בשעבדה הישראל דוקא, ועל-כן יש להקל גם בעניניו: (לח) כפא פבונה ונה דף מ"ו, ע"ש ובתוספות סכה דף לא דריה פאשדה: (לג) ושי"ן רב"ש ורשב"א ורשב"א וקרא"ש וקרי"ן, וכתב שכן גם דעת הר"ן, וכן כתב הרב הפג"ד שהוא דעת רב הפוסקים, גם הרמ"א שהיה ק"ן, טבל מקום פסיקו תומט השטיט פההו ויקנה בנח: (לג) ואפשר דצריך גם לברך עלי: (לד) מכל מקום אין לו להביא מוחז לתחום או לעבר על שבת אחר בשביל זה, פההוי דצדו כ"א, פו פתב המטה-אפרים: (לה) מטה-אפרים: (לו) ומבין רשב"א ורשב"א ביבמות דף קב וברשב"א ראש השנה כ"ז, ע"ש, אבל בהקריב השופר לעבודה ונה אינו נאסר, דדוקא בכע"ד עבודות שבמפס נאסר, אם לא שתייה דרף עבדוה פנה, עין שם ברביהם: (לז) פליבו ושאר פוסקים שהעתיקוהו: (לח) בי"ח ומגן-אברהם. ובמאמר-מרדכי ושי"א חזירו שיעל-פרתך עקר סברא זו אינה אלא חשישא פצלמא, שהרי בשופר של עבודת אלוהים תוקעין בו להחמלה אי לאו קברא דמאשיא, ומשמעא הלאו למנוה נגהו ספצות, ולא חישין שקא נהה גופה בתקיעה, וכל-פרתך דאינו אלא להחמלה חיי דאיכא אחר. ובמפר פפתי-מרים פתב דהכל לפי האדם, אם מריש שקטבעו אינו נהנה ממקיעתו פתר לתקע בו להחמלה: (לט) משה אפרים: (מ) ר"ן, והמחבר קצר הלשון, ואי לא הוהיר שם שופר, הלא הוא דבר שאין בו ממש ואין אסורו אלא מן-תורה, ומסתברא דאם אין לו אסור יתקע בו: (מג) הר"א: (מז) כן משמע מהגרי"א וכן הביא האלה ובה בשם רבנו יצחק: (מח) פוסקים: (מט) כן משמע מהשלחן-צדו¹⁰⁵ וכן קטב במאמר-מרדכי: (מו) כר"ן: (מז) תוספות ומסקנת האור ורע פהלכות ראש השנה וכלי"ב בשם הרמ"ה ורבנו יצחק: (מח) באור הגרי"א:

הלכות ראש השנה סימן תקפו

ביאורים ומוספים

30) וכן כתב לקמן (סי' תר ס"ק ז') לגבי קהל ששלחו להביא להם שופר, ונתעכב השליח עד סוף היום השני של ראש השנה, וראש השנה היה ביום חמישי ושישי, וכשבא עם השופר כבר התפללו תפילה של שבת אך עדיין לא שקעה החמה, וכתב שיתקעו רק תשרית תשרית תר"ח.

וביאר הכף החיים (ס"ק מ) בדעת המשגיב, שאין כוונתו שיתקעו תשרית תשרית תר"ח סך הכל עשרה קולות, אלא כוונתו היא שיתקעו שלש פעמים תשרית שלש פעמים תשרית ושלש פעמים תר"ח, סך הכל שלוש קולות, וראה מה שכתבנו לקמן (סי' תקצ ס"ק ו').

31) מבואר ברבנו, שלולי שיש הרבה בני אדם שיש להם הנאה בשהם תוקעים היה מותר לתקוע אף את התקיעות שהן מדרבנן, ומשום שימצויות לאו ליהנות ניתנו, וכדעת הר"ן (ראש השנה ז, ב בדפי הר"ף) שגם במצוות רבנן נאמר הדין שימצויות לאו ליהנות ניתנו, ושלא כדעת בעל המאור (שם עמוד א) שכתב שרק במצוות דאורייתא נאמר דין זה. [וכן מוכח מדרבנו לקמן (סי' תרמט ס"ק כב)].

[משגיב ס"ק כז]

קמקא דמלקא פגנתו לאסור הספק עליו.⁽²⁷⁾

32) וכדעה זו סתם לעיל (סי' תפח ס"ק ג) לגבי מי שאמר קונם אכילת מצת מצוה עלי, שהוא אסור באכילת מצה.

[שעה"צ ס"ק מה]

בן נשמע מהשלקן פרוק.⁽²⁸⁾

33) שכן בתחילת הסעיף כתב שהמדר הנאה משופר יוצא ידי חובה בשופר זה על ידי תקיעת אחר, ומשמע שמה שכתב בסוף הסעיף שאסור לתקוע בו היינו אפילו על ידי אחר.

המשך מעמוד קודם

[משגיב ס"ק יד]

דקיים מצוה לא מקני הנאת הגוף אלא הוא גזרת מלך⁽²⁵⁾ וכו', כפי שלא לבטל המצוה עשה.⁽²⁶⁾

25) ואף על פי שיש שכתב על קיום המצוה, כתב הריטב"א (ראש השנה כח, א) שמימי הואיל והשכר לא ניתן בשעת עשיית המצוה אלא לאחר זמן, נמצא שהדבר האסור הוא גרמא בעלמא לאותו שבר, ובאיסורי הנאה רק ההנאה מגוף הדבר היא שאסורה, וכעין זה כתב הר"ן (סוכה יד, א בדפי הר"ף).

החתם סופר (סוכה לא, ב) ביאר באופן אחר, שכיון שהחושב לעשות מצוה ונאסר ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה (שבת טג, א), אם כן גם אם לא היה מקיים את המצוה משום שהשופר שיש לו הוא של עבודה זרה, מימי היה לו שבר כאילו קיים את המצוה, נמצא שלא הריח שבר בכך שקיים בו את המצוה [וראה גם חתם סופר חולין פט, א ד"ה וראיתו].

26) ולגבי מדר הנאה משופר, כתב להלן (ס"ק כב) בשם האחרונים שאם אין אדם אחר שיתקע, יתקע המדר רק עשרה קולות דיינו תשרית תשרית תר"ח שהם מעיקר הדין, וראה שעה"צ שם (ס"ק לח).

[משגיב ס"ק יח]

שמא יש דהוי אצל מצות וכבר נפסק⁽²⁷⁾.

27) ומבואר, שאף על פי שמצות שופר היא השמיעה ולא התקיעה [וכנ"ל ס"ק ט], מימי נחשב השופר חפץ של מצוה, ולפיכך שייך בו דיחוי.

[ביה"ל ד"ה והוא]

מסקא אסקא לא ניתא לה דליקני⁽²⁸⁾.

28) בנוהג דומה לזה הסתפק בשו"ת הריב"ש (סי' תא), לגבי מי שטילטל בפסח חמץ של הפקר המונח ברשות הרבים, אם אומרים שמשעה שהגביהו קצאו ועובר עליו ביביל יראה ויבל ימצא, או שכיון שאם יוכה בו יעבור עליו, אין דעתו לזכות בו [וראה ביה"ל לעיל (סי' תמו ס"א ד"ה בביתו)]. ובדומה לזה הסתפק הריב"ש (שם) בנכרי ששלח ישראל לקנות עבדו בפסח, האם כיון שאין שליחות לנכרי, כשקנה הישראל את החמץ קנה אותו עבדו עצמו ועובר עליו, או שכיון שאם יקנה אותו יעבור עליו, אין דעתו לקנותו [אכן כתב שבלאו הכי עובר ביביל יראה ויבל ימצא, עיין שם, והובאו דבריו במשגיב לעיל (סי' תג ס"ק כא), ובשעה"צ שם (ס"ק לח)].

[משגיב ס"ק כ]

זכרתי מכתח שפורק⁽²⁹⁾.

29) ממה שאמרו בשופר דין יכתוהי מיכתת שיעוריה, הוכיח בביה"ל להלן (סי' ד"ה ארבעה) שגם לדעת הרא"ש ששיעור טפה האמור בשופר הוא מדרבנן, על כל פנים יש שיעור לגודל השופר מן התורה.

[משגיב ס"ק נב]

פי אם עשה קולות, דהינו תשרית תשרית פ"ח⁽³⁰⁾ שהם מעקר הדין⁽³¹⁾.

במשגיב לעיל (סי' תמ ס"ק ב) לגבי נכרי שהפקיד חמץ אצל ישראל, שהרי הוא כשל הישראל ששומר חייב לבערו.

[משגיב ס"ק יג]

משום דמאיסור⁽³²⁾.

24) טעם זה כתב רש"י (חולין פט, א ד"ה לא אם), ומשמע שרק משום כך לא יתקע בו לכתחילה, וכתב הגרש"ז אויערבך (הלכות שלמה סוכות פ"א רב הלכה אות מ) שמכאן מוכח שלא דברי הגהות משנה למלך (פ"ה מהל' אישות היא) שהוכיח בדעת המשנה למלך שאף על פי שימצויות לאו ליהנות ניתנו מימי אסור לכתחילה לעשות מצוה באיסורי הנאה [ואכן ראה להלן (ס"ק יד) שכתב שיותר לעשות מצוה באיסורי הנאה].

ולענין אם מותר להתאמן לתקוע בשופר זה, כתב בשו"ת תורה לשמה (סי' קמג) שאסור, שכן המתאמן נהנה מהשופר, שיתכן שעתידי הוא לקבל שבר על התקיעות שיתקע להוציא אחרים, ואף אם לא יקבל שבר מימי יחזיקו לו טובה על כך, והרי זה בכלל הנאה. וכן לתקוע בשופר זה כדי להראות לאחרים שהוא יודע לתקוע, כתב בשו"ת תורה לשמה (שם) שאסור, שכן הוא נהנה בכך שהם יודעים את אומנתו.

